

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epitome In Qvatro Lib. Sententiarvm M. Petri Lombardi

Spina, Claudius de

Parisiis, 1551

Distinctio prima, Primò de sacramentis in genere, secundò de sacramento
veteris legis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38840

EPITOME IN QVARTVM
 Librum Sentent. M. Petri Lombardi.

DE SIGNIS ET SA-
 cramentis.

DISTINCT. Primæ
 CAP. Primum.

Signa & sacramenta differunt.

Luc. 10. **S** Amaritanus Vulnerato appropians, cu-
 rationi eius sacramentorum alligamen-
 ta adhibuit, quia cōtra originalis pecca-
 ti & actualis vulnera sacramentorū reme-
 dia Deus instituit. De quibus quatuor pri-
 mō consideranda occurrūt, Quid sit sacra-
 mētum, quare institutum, in quibus consistat
 & conficiatur, & quæ sit distantia inter sa-
 cramenta veteris ac nouæ legis.

aug. li. 10. de ciuit. ca. 55. de doc. Chri. li. 2. c. 1. **S**ignum est res præter speciem quam in-
 gerit sensibus, aliquid aliud ex se faciens in
 cogitationem venire. Signorum verò a-
 lia sunt naturalia, vt fumus, significans
 ignem: alia data. Et eorum quæ data sunt,
 quædam sunt sacramenta, quædam non.
 Omne enim sacramentum est signum, sed
 non econuerso. Sacramentum eius rei si-
 militudinem gerit, cuius est signum. Si enim
 sacramenta non haberent similitudinem re-
 rum, quarum sacramenta sunt, propriè sa-
 cramenta non dicerentur.

*Diuisio &
 ordo huius
 quarti lib.*

signū quid.

*Multiplex
 est signum*

*Omne sa-
 cramentū
 est signū.*

1. /
27. b

Sacramentum enim proprie dicitur, quod ita signum est gratiæ Dei & inuisibilis gratiæ forma, ut ipsius imaginem gerat, & causa existat. Non ergo significandi gratia tantum sacramenta instituta sunt, sed etiam sanctificandi. Quæ enim significandi gratia tantum instituta sunt, solum signa sunt, & non sacramenta: sicut fuerunt sacrificia carnalia, & obseruantiaæ caeremoniales vet. legis. quæ nunquam poterant iustos facere offerentes, *leu. 16* ut ait Apolt. Si sanguis hircorū aut taurorū, *He. 9.* &c. Nam illa Deus imposuit in seruitutē & nō in iustificationem (ut dicit August.) & ut in q. su figura futuri essent, volens sibi ipsi potius ea per nu offerri, quàm idolis. Illa ergo signa erant: sed *meros.* tamen & sacramenta, licet minus proprie in *ca. 33.* scripturis sæpe vocantur, quia signa erant *Ro. 3.* rei sacræ, quam utique non præstabant. Illa *4.* autem Apostolus opera legis dicit, quæ tantum significandi gratia, vel in onus instituta erant.

2.

C A P. Secundum. Triplici de causa sacramenta sunt instituta.

1

Primò propter humiliationem, ut dum homo insensibilibus rebus (quæ natura infra ipsum sunt) ex præcepto creatoris se, reuerendo, subiicit, ex hac humilitate & obedientia eo magis placeat, & apud Deum mereatur, cuius imperio salutem quærit in

inferioribus se, etiam non ab illis, sed per illa à Deo. Secundò propter eruditionem etiam instituta sunt, vt per id quod foris in specie visibili cernitur, ad inuisibilem virtutē (quæ intus est) cognoscendam mens erudiat. Homo enim qui ante peccatum sine aliquo medio Deum videbat, per peccatum à Deo habuit, vt nequaquam diuina queat capere, nisi humanis excitatus. Tertio propter exercitationem, quia cum homo otiosus esse non possit, proponitur ei utilis & salubris exercitatio in sacramentis, qua vanam & noxiam declinet occupationem. Non enim facile capitur à tentatore, qui bono vacat exercitio. Duo autem sunt, in quibus sacramentum consistit, scilicet verba & res. Verba, vt inuocatio Trinitatis: Res, vt aqua, oleum, & huiusmodi.

Sacramentum in duobus consistit.

CAP. Tertium. Differunt sacramenta veteris & nouæ legis. 203 a.

Am videre restat differentiam sacramentorum veterum & nouorum: vt sacramenta vocemus, quæ antiquitus res sacras signabāt, vt sacrificia, oblationes, & huiusmodi. Horum autem differentiam breuiter Aug. assignat dicens, quia illa promittebant tantum & significabāt, hæc autem dant salutē.

CAP. Quartum. Circumcisio conferebat gratiam.

Circūcisio

FVit tamen inter illa sacramēta sacramē-
tum quoddam, scilicet circūcisionis, idem
conferens remedium contra peccatum,
quod nūc baptismus præstat. Vnde Aug. Ex
quo instituta est circūcisio in populo Dei,
quæ erat tunc signaculum iusticiæ Dei, ad
purgationē valebat magnis & parvulis ori-
ginalis veteris que peccati. Sicut baptism⁹ ex
illo valere cœpit ad innouationem hominis,
ex quo institutus est. Idem Beda.

f. 277 b. l.
Circūcisio

C A P. Quintum. Hominibus ante legem
& in lege aliud fuit & aliud re-
medium contra originale
peccatum.

GReg. Quod apud nos valet aqua bap-
tismi, hoc egit apud veteres vel pro
parvulis solā fides, vel pro maioribus
virtus sacrificij, vel pro iis qui ex Abrahæ
stirpe prodierūt, mysterium circūcisionis.

C A P. 6. Conuenienter circūcisio fuit instituta
quo ad personam, populum, mā-
teriam, & tempus.

203. a.
249.

Data fuit circūcisio pluribus de causis,
scilicet vt per obedientiam mandati Abra-
hæ Deo placeret, cui per preuaricatio-
nem Adam displicuerat. Data etiā fuit in si-
gnū magnæ fidei Abrahæ, qui credidit se ha-
biturum filium, in quo fieret omniū benedi-
ctio: deinde vt hoc signo à cæteris nationi-

bus discerneretur populus ille. In carne verò *cur totum*
 præputij iussa est fieri circuncisio, quæ in re-
 mediū instituta est originalis peccati, quod
 gen. 17 à parentibus trahimus per concupiscentiam
 carnis, quæ in parte illa magis dominatur: &
 quia in parte illa culpā inobediētiæ primus
 homo sensit, decuit vt ibi signum obedientiæ
 acciperet. *4.* Fiebat autem octauo die, petrino
 Iob. 5. cultro, quia in resurrectione cōmuni & octa-
 ua ætate futura, per petram Christum, omnis
 ab electis abscindetur corruptio: & p̄ Christi
 resurrectionem octaua die factam circunci-
 ditur à peccatis anima cuiusque in eum cre-
 dentis. Duæ ergo sunt res illius sacramenti.

C A P. Septimum. *Conuenienter mutata
 est circuncisio in baptismum.*

Quia sacramentum baptismi cōmunius
 est & perfectius, quia pleniori gratia
 accumulatum, & in eo gratia ad-
 iutrix confertur, & virtutes augentur. Nam *vt Calusario*
 quantūcunque per fidem & charitatem ante *R. 19 d. b.*
 habitam aliquis iustus ad baptismū accedit,
 vberiorē ibi recipit gratiā: sed non ita in cir-
 cuncisio. Vnde Abrahæ per fidem iam iu-
 Ro. 4. stificato signaculum tantū fuit, nihil ei in-
 tus conferens.

C A P. 8. *Paruulis ante octauum diem
 decedentibus fortè erat remedium
 salutis institutum.*

Ex. 4. Sct.
vide inter
art. in ma.
gi. art. 4.

Beda: Qui nunc per Euangelium suum
terribiliter & salubriter clamat, Nisi *In Li.*
quis renatus, &c. ipse dudum clamabat *cap. 2.*
per suam legem, Masculus cuius preputij ca- *Ioh. 3.*
ro circumcisa non fuerit, &c. forte tamē sub
lege, ingruēte necessitate mortis, ante octa-
uum diem circumcidebant sine peccato fi-
lios, sicut nunc fit in Ecclesia de baptismo.

DE SACRAMENTIS
nouæ legis.

DISTINCT. Secundæ
CAP. Primum.

203. a. *Sacramenta nouæ legis numero septem,
non decuit post hominis lap-
sum mox institui.*

Iam ad sacramenta nouæ legis acceda-
mus, quæ sunt, Baptismus, Confirmatio,
Eucharistia, Pœnitentia, Vnctio extrema, *Aug. li.*
Ordo, Coniugium. Quæ dicimus ante ad- *I. par.*
uentum Christi, qui gratiam attulit, gratiæ *2. c. 8.*
sacramenta danda fuisse, quæ ex ipsius mor-
te & passione virtutem sortita sunt. Christus
autem venire noluit antè quàm homo de le-
ge naturali & scripta conuinceretur, quòd
neutra iuuari posset.

190. a
Sacramentum
CAP. Secundum. *Baptismus Christi*
*longè præstantior fuit baptis-
mo Iohannis.*